

Donateurs gezocht

De laatste vergadering van het dagelijks bestuur heeft het zonneklaar boven tafel gebracht: de zeven magere jaren van het Amb. Korenmolenaarsgilde zijn al aangebroken. Vergelijk het maar met verarmde adel: het mooie kasteel hebben we nog wel, maar geld om de kachel te stoken ontbreekt en als er niks gebeurt moeten we straks de meubels naar Ome Jan brengen.

Een beetje aangedikt is dit misschien wel, maar toch is het tijdstip aangebroken waarop we nieuwe bronnen moeten aanboren willen we enkele mooie verworvenheden (waaronder dit blad) binnen ons gilde in stand kunnen blijven houden.

Vandaar dat bij dit nummer een brief gaat naar onze lezers om te overwegen of zij een donatie willen geven.

We hebben het in dit blad al enkele keren aangehaald: wanneer halverwege dit jaar de subsidiekraan van het ministerie van ekon. zaken dicht gaat, zal er nog maar weinig geld onze richting uit vloeien. Het totaalbedrag aan deelnemersbijdragen is door het geringe aantal van werkende molenaars bij lange niet genoeg om al onze activiteiten te bekostigen. Toch, dat mogen we wel zeggen, is ons werk van groot belang voor het voortbestaan van het korenmolenaarsambacht.

Dat geeft ons de moed om bij onze lezers aan te komen met het verzoek om ons goedgunstig te bedenken met een jaarlijkse bijdrage. Veel donateurs, die elk heus niet zo'n groot bedrag afstaan, houden ons toch op de been en zorgen ervoor dat we ons werk ten bate van de molens en het molenaarsvak kunnen voortzetten.

In de Belgische Molenaar konden we lezen, dat de molen van bakker Frans Demedts in Wildert-Belgie, waarover we al twee keer in dit blad schreven, klaar is en daarbij maalvaardig. We stellen ons voor in het voorjaar eens naar Wildert te waaien en een derde verslag (drie keer is scheepsrecht) te doen over de spiksplinter-nieuwe molen.

Malen. Voor de dommen of juist men

In Veldhoven woont meneer G.A. de Jongh. Namens, wat hij noemt, de Vereniging van partikuliere molen-eigenaren, schrijft hij brieven. Brieven aan het Amb. Korenmolenaars-gilde en brieven aan de redactie van "De Molenaar".

In die brieven verdedigt hij een paar stellingen.

Een van die stellingen is, dat alleen partikulieren een molen in eigendom moeten hebben, wil er iets aan het zakelijk sukses van het molenaarsbedrijf kunnen worden gedaan. Molens van gemeenten, van stichtingen e.d. schrijft hij af, omdat ze volgens hem voor de gemeenschap verloren zijn.

Een andere stelling is, dat er voor molenaars geen mogelijkheden zijn om in hun oude beroep een redelijk belegde boterham te verdienen. Waar dat lijkt te lukken, gaat het in een later stadium weer mis: de omzetten zakken en de zaak loopt op niks uit.

Volgend standpunt van de heer De Jongh: zeer veel molenaars zouden op dit moment dolgelukkig zijn met een wezensvreemd bedrijf in hun molen (lees: restaurant, of iets dergelijks) waarmee in een klap voor hen alle problemen zouden zijn opgelost.

Waar het op neerkomt: de heer De Jongh vindt, dat je anno 1982 de molen los moet zien van zijn oorspronkelijke bestemming. Een molen is een leuk, goed-ogend gebouw, waarin malen voor de dommen is en waarmee een handig zakenman op een andere manier zijn brood kan verdienen. Instanties en overheden moeten hem daarbij liever de voet niet dwars zetten.

Nu is dit allemaal tot daaraan toe. Een meneer in Veldhoven mag dat allemaal best menen. Maar als hij spreekt in zijn brieven van "het grootste gedeelte van de Brabantse molenaars (moleneigendom)" die voor 100% achter hem zouden staan, en als hij regelmatig de publiciteit zoekt met zijn ideeën, dan moet het hem niet verwonderen, dat we op deze plaats onze overtuiging eens tegen die van hem afzetten.

Je weet immers nooit hoe dergelijke ideeën onder groepen mensen kunnen gaan leven, als er nooit eens op niet mis te verstane wijze tegenin wordt ge-

gaan. Een eerste vraag - die ons op de lippen brandt - is natuurlijk: wat is dat voor molenliefhebber, die zich zo druk maakt om molens per se niet in hun oude functie te herstellen? Laten we die vraag maar in de lucht laten hangen, en ingaan op de inhoudelijke kant van de zaak.

In juli schreef de heer De Jongh ons nog een epistel waarin de volgende zinsneden:

"Aan de hand van de nu vergaarde gegevens durf ik driftig te stellen, dat er voor molenaars geen mogelijkheden zijn (om voor bakkers en partikulieren te malen). Het is en blijft slechts voor een enkeling van toepassing en is geen stelregel voor de nog draaiende molens... Ik heb u niet verweten dat u een slechte zaak voorstaat. Het gaat om het door u gevoerde beleid en over een aantal hieraan gekoppelde onzorgvuldigheden."

Molens in functie

Wel - wat hebben we op ons geweten? Wij hebben ons verstout ons in vereniging in te zetten voor het behoud van het korenmolenaarsambacht. Wij menen dat een molen weliswaar een cultuurmonument is, maar dat dat monument toch vooral tot zijn recht komt - en het best voor het nageslacht behouden blijft - wanneer het in zijn functie wordt hersteld. Op de korenmolen moet weer worden gemalen. Op de pelmolen gepeld, op de zaagmolen gezaagd enzovoort.

Is dat te hoog gegrepen? Onze meneer De Jongh vindt van wel en wij vinden van niet. Meneer De Jongh zegt gegevens te hebben vergaard, waaruit blijkt dat het niet kan. Wij hebben gegevens, waaruit blijkt dat het wel kan. Niet op grote schaal. Niet in elke situatie. Maar het gaat wel.

Daarbij hangen wij niet het idee aan, dat een molen alleen goed kan worden geëxploiteerd wanneer een partikuliere mulder eigenaar is van de molen. Het is prachtig wanneer dat het geval is, maar het is vaak even mooi - en in sommige gevallen gewoon beter - wanneer de molen in eigendom is van de gemeenschap (gemeente) of van een stichting.

En wij vinden absoluut niet dat een molen vooral graag als horeca-on-

derneming moet worden uitgebaat. Dat vinden we gewoon zonde...

Alweer: je zou de zaak gewoon op zijn beloop kunnen laten, ware het niet, dat sommigen onder ons wel eens door een dergelijke stemmingmakerij zouden kunnen gaan wanhopen aan het welslagen van het streven van het Amb. Korenmolenaarsgilde. We kunnen immers niet verhelelen, dat het economisch sukses voor veel molenaars op dit moment niet meer voor het oprapen ligt. Als de bakkers en de thuisbakkers / sters niet in drommen op onze molen afkomen, zouden we wel eens geneigd kunnen zijn de heer De Jongh bij te vallen in zijn poging aan te tonen, dat ons hele streven een doodgeboren kindje is. Die bijval zou misplaatst zijn, zeker weten!

Tijd is gunstig

Van meetafaan heeft het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde onder zijn deelnemers en naar buiten naar voren gebracht, dat nú de tijd gunstig is voor de herleving van het ambacht. Aan de ene kant groeit de roep om natuurlijke voedingsmiddelen, om kleinschalige werkwijzen, om milieu- en mensvriendelijke werkprojecten, om ambachtelijkheid, overzichtelijkheid, eerlijkheid. Aan de andere kant wordt in deze tijd van economische teruggang duidelijk dat ook de overheid de ambachtelijke, kleinschalige aanpak serieus gaat nemen.

Sinds ons korenmolenaarsgilde is opgericht is het aantal werkende korenmolens, al of niet door toedoen van onze inspanningen, toegenomen. Omdat het daarbij om enkele tientallen molens gaat, wordt dat door het grote publiek misschien niet als spectaculair ervaren: maar wij, die weten hoe weinig molens er eigenlijk op korte termijn maalvaardig zijn te maken, wij kunnen dat aantal op zijn juiste waarde schatten en onderschrijven dat de groei waarlijk spectaculair is.

Die groei zal doorzetten, zo goed als de vraag naar gezonde voeding en een andere manier van leven onder de Nederlanders onstuitbaar zal voortgaan. Steeds minder dokters zullen laxepillen voorschrijven en steeds meer artsen zullen naar het gebruik van volkorenbrood wijzen. Alternatieve geneeswijzen (en leefwijzen), die al jaren gebruik van ve-

sen met visie?

zelijk voedsel prediken, winnen gestaag terrein. Het is een beweging die parallel loopt met ons verlangen. Het kan niet anders of er zullen steeds steegjes en doorgangetjes bijkomen, die de twee gelijklopende wegen met elkaar verbinden.

Alles op zijn tijd

Natuurlijk - en voor de ongeduldigen is dat een moeilijk te verteren zaak - zitten eind 1982 niet alle molens vol met werk. Elke ontwikkeling moet immers zijn tijd hebben. En bovendien

zal de ontwikkeling zich het eerst in en dichtbij de grote bevolkingscentra afspelen. Daarvan zijn voorbeelden te over.

Maar dat een molenaar op het platteland naar die omzet kan fluiten is ook niet waar. We noemen hier liever geen namen, maar wie van ons voorbeelden wil horen van molenaars die het op het platteland aan het maken zijn hoeft maar even op te bellen.

Er is echter in deze kwestie nog iets meer aan de hand. Bijvoorbeeld dit: als je het over zakelijk succes hebt, waar denkt de een dan aan en waaraan de ander?

Wie op groot geld uit is moet niet proberen zijn wind- of watermolen

Een molenaar die op de wind zijn graan maalt voor bakkers in de buurt. Of zag u hem liever "oberen" in zijn molen?

weer aan de praat te krijgen. Die moet eerder een popgroep gaan managen of spijkerbroeken uit Korea gaan importeren. Maar wie zijn hart verpand heeft aan de molen, wie zijn handen vuil (of in de molen liever: wit) wil maken en goed loon naar werken wil hebben, en wie bovendien bereid is er zelf alles aan te doen om bakkers en particulieren voor zijn produkt te winnen, die kan rekenen op een menswaardig bestaan uit zijn eigen molenaarsbedrijf.

Oneigenlijk argument

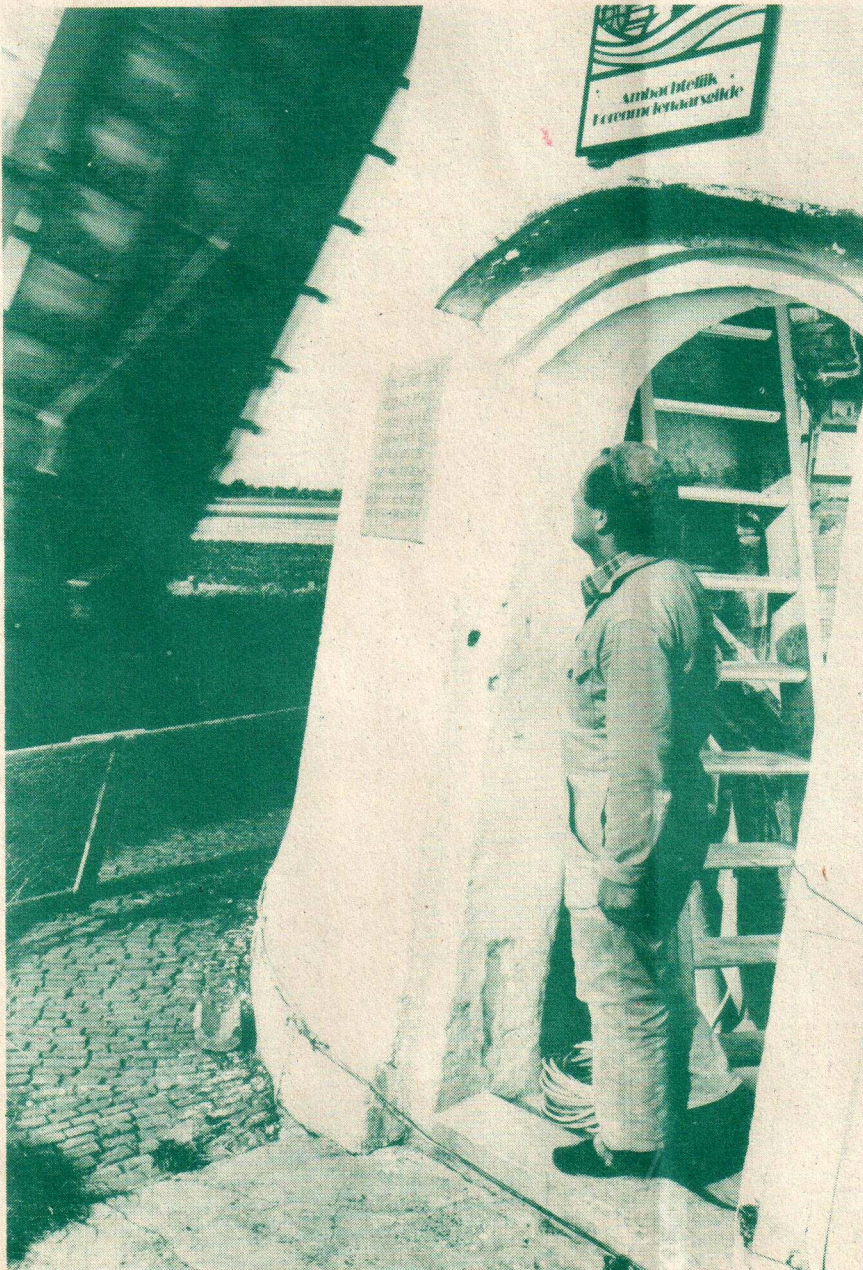
En moeten we nog ingaan op de vergezochte stelling dat zo'n molenaarsbedrijf niet in stichtingsverband kan of mag worden uitgeoefend? Of dat een gemeente als moleneigenaresse uit den boze is?

Naar onze smaak komt hier een bijna ziekelijke verafgoding van het particuliere eigendom om de hoek kijken. Vanzelfsprekend is het ons uitstekend, wanneer iemand zijn molen zelf bezit. Maar als dat niet het geval is, waarom zou dan in stichtings- of verenigingsverband een molen niet evengoed geëxploiteerd kunnen worden? En wat kan een burger in dit land erop tegen hebben, dat een molen in het bezit is van de gemeenschap, zolang er op die molen gemalen kan worden? Gaat de heer De Jongh niet ook af en toe naar de gemeentebibliotheek om een boek te lenen, naar een gemeentelijk ziekenhuis om zijn gal te laten opereren en uiteindelijk naar de gemeentelijke begraafplaats om het moede hoofd in de schoot te leggen?

Heel die zaak van wie de eigenaar van de molen is - zolang dat niet een meelfabriek is. Dat laat zich wel begrijpen - is een oneigenlijk argument in een openbaar gevoerde discussie, die van begin tot eind een heel vreemde is. Een dispuut waarin de partijen moeilijk tot elkaar zullen kunnen komen.

Zie het maar zo: je hebt mensen die bij een antiquair een prachtige olielamp kopen. Die brengen ze ijlings naar de lampenwinkel om hem geschikt te laten maken voor een elektrische gloeilamp. En als-ie dan hangt nodigen ze de familie uit en wijzen op hun aanwinst. "Mooie olielamp, he?" zeggen ze. Zouden ze horen dat ze vanden waren, dan zouden ze zo'n aantijging eerlijk waar niet begrijpen. Ze zouden aanvoeren dat de lamp nu toch veel meer licht geeft. Je zou ze daarin gelijk moeten geven. Maar ze zouden toch geen gelijk hebben...

Jan Houdijk

Al 330 jaar betaalt de mulder van de 'Landzigt' acht gulden voor een jaar lang wind

3 solvet	1780	8
116 solvet	1781	8
126 solvet	1782	8
3 solvet	1783	8
18 solvet	1784	8
21 solvet	1785	8
30 solvet	1786	8
15 solvet	1787	8
130 solvet	1788	8
123 solvet	1789	8
111 solvet	1790	8
113 solvet	1791	8
116 solvet	1792	8
131 solvet	1793	8
141 solvet	1794	8
141 solvet	1795	8
141 solvet	1796	8

Molenaar Maarten Hunink is niet alleen een groots knutselaar en een vakkundig mulder. (Dat hij die eigenschappen bezit is wel te lezen in het verhaal, dat wij u in het vorige maandblad over zijn molen "Landzigt" in Zuid-Beijerland hebben voorgeschoteld). Huninks 'molengekte' gaat zo ver en zo diep, dat hij ook het papierwerk achter zijn molen niet ongelezen laat. Hij is een vorser. Zodat er nu een tweede verhaal komt over de "Landzigt", maar dan in historisch perspectief. Ook niet onaardig voor een keer, om daar eens kennis van te nemen.

De molen "Landzigt", die van 1857 dateert, staat op de plaats van een oudere molen. Dat was een grondzeiler/wipmolen gebouwd in 1652. "Ik wou dat ik er een tekening van had" verzucht Maarten Hunink. "Maar ja, molens waren in die tijd te gewoon. Men nam de moeite niet om ze te

vereeuwigen. Molens werden toen veelal gebouwd zonder tekening. Hooguit werd er 'n bestek gemaakt."

Er was een goede reden voor de bouw in 1652 voor een molen in Zuid-Beijerland. Die reden vond Maarten Hunink omschreven in de archieven van de Gors- en Ambachtsheerlijkheid van Zuid-Beijerland. Deze Gors- en Ambachtsheerlijkheid is een tot op de dag van vandaag bestaand lichaam naar Oudhollands recht met eigen rechtspersoonlijkheid. De ambachtsheerlijkheid is in het bezit van buitenvolders en gronden langs het Hollands Diep, het Haringvliet en het Vuile Gat en daarnaast in het bezit van alle dijken in het gebied. De overgrootvader van de huidige rentmeester heeft het stuk in de vorige eeuw overgeschreven en uit zijn vrij moeilijk toegankelijk handschrift is het volgende op te diepen:

Er is een molenaar Joost Jacobse, mul-

der op de twee grafelijke korenmolens van Oud- en Nieuw Beijerland. Die schrijft aan de Graaf van Holland te hebben gehoord, dat de ingelanden van de Zuid-Beijerlanden van plan zijn een nieuw stuk in dat gebied in te dijken. En dat hij van de gelegenheid gebruik maakt te vragen om toestemming tot het oprichten van een korenmolen op het zuidoende van de Beijerlanden. Waarom?

"De huysluyden in 't suiiden van voorschreven Beijerlanden wonende weigerden waeren in Beijerland ter moolen te comen, zulcx doen in Piershil off Claeswael onder pretext (voorwendsel) dat het haer daer nader is en de beeter gelegen valt. Insonderheit des winters als de wegen diep en moeyelyck syn te gebruiken....."

Dat verzoek van de molenaar Jacobse wordt ingewilligd.

"Den voornoemden Joost Jacobse molenaar in erfpacht en de erfpachtsrecht gegunt ende gegeven hebben sulcx zij hem gunnen en de geven bij dezen het recht van de wint noodich tot een coorenmolen in 't Suytjinde van de Beijerlanden bij den Suppliant (aanvrager) aldaer zoo bekwaamster plaatse op syne eygene kosten te stellen mits jaarlijks daervooren betaelende ten behouue van de Graeffelyckheit ten comptoire van voorn of anderen in der tijt wesende Rentmeester de somme van acht ponden tot xC grooten 't pont daeraff het eerste jaer erfpacht zal ingaen zoo wanneer de voorschreeven molen ganghbaar ende volcomentlyck opgemaect sal weesen onder expresse conditiën ende voorwaarden... enzovoorts, enzovoorts."

Het stuk gaat op deze manier eindeloos voort. Waar het op neerkomt is, dat sedert 1652 elk jaar erfpacht moet worden betaald. En zo kan in de "Rekening van den Rentmeester van de onbedijkte gorsen van den Hitsert (oftewel Zuid-Beijerland)" op 5 april 1713 op bladzijde 97 staan:

"Anderen ontfang van het Regt van de Wint-koorenmolen in den Hitsert. Den Rendant brengt alhier in ontfangst eene somme van zestien gulden over Erfpacht van de Wint-koornmolen in den Hitsert of GrootZuid Beijerland tot agt gulden jaarlijks bedragende over twee jaren verschenen Ste Maarten 1711 & 1712."

Maarten Hunink: "Die acht gulden, die betaal ik nog steeds. De "recognitie" of erfpacht is afgekocht. Je moet die acht gulden nu zien als windrechtpremie. Ik draag hem af aan de rentmeester, de heer Verhoeven, achterkleinzoon van

de man die het stuk overpande. Hij zelt in Oud-Beijerland en int de recognitie voor de "heer". Maar de "heer" doet niet bijster veel terug voor die premie. Kijk maar eens naar de populieren op het oosten en ook op het noordwesten."

Molenaar Hunink produceert nog een afschrift van de keurige betalingen die zijn gepleegd tussen 1780 en 1812. Het was de tijd dat de molen in handen was van de weduwe van Jacob Langstraat en van haar zoon Isaac Langstraat.

In het boek "Oude zakelijke rechten. Vroeger, nu en in de toekomst" van F.C.J. Ketelaar (1978/Universitaire pers, Leiden - Tjeenk Willink, Zwolle) staat over het windrecht en de regeling van de Hollandse grafelijkheid ten op-

DOLEN OP DE MOLEN VAN M. HUNINK

zichte van haar molens datgene vernoemd, wat Maarten Hunink in de archiefstukken van Zuid-Beijerland heeft teruggevonden.

De Grafelijkheidsrekenkamer gaf in een zogenaamde windbrief de wind in erfpacht uit, tegen een jaarlijkse windpacht. Tot zekerheid voor de betaling moest voor het gerecht een hypotheek op de molen gevestigd worden. De molen moest behoorlijk omheind worden, ter voorkoming van schade aan mens en dier. In geval van verkoop van de molen bedong de grafelijkheid het naastingsrecht.

Een heleboel van deze zaken komen in

het historische stuk van Hunink ook aan de orde. Bijv.

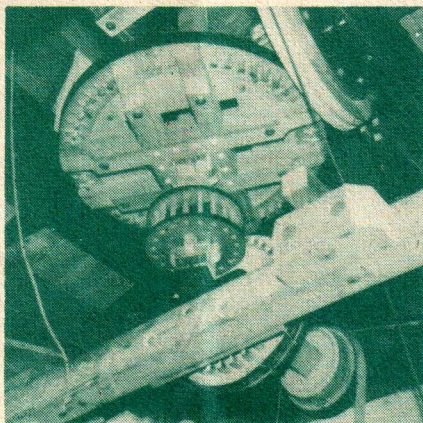
"Soo werdt den suppliant gehouden het erff daer de voorschreeven moolen op gestelt zal worden soodanich te beheynden dat daardoor noch menschen noch beesten beschadicht moogen werden ende sulcx gevallende ende eenich ongeluck off schade geschiedende zal den suppliant gehouden zyn 't selve te beteren ende vergoeden nae rechte ende nae reden."

Ook het naastingsartikel staat er met veel omhaal van woorden in.

Maarten Hunink, die in navolging van zijn voorgangers sedert 1652 telkenjare met het feest van Sint Maarten (11 november) zijn acht gulden afdraagt (misschien wel de laatste premie in Nederland, die in de loop der jaren met geen cent in prijs is omhoog gegaan), heeft ook nog een lijstje van molenaars opgeschreven. De eerste molenaar in Zuid-Beijerland zou ene Dirkse geweest zijn. Van hem is sprake in een archiefstuk van 1659. Na hem is de lijst volledig:

21-3-1660: Hendrik van Leeuwen (?)
21-4-1674: Gijsbert Jansz de Bree
1713-1718 Dirk Ganseman
1718-1750 Izak Langstraat
1751-1763 Jacobus Langstraat, zoon van Izak
1764-1778 Annigje Japhetsdr Zwanvelt, wed. van Jacobus Langstraat
1779-1809 waarschijnlijk wed. Langstraat of haar zoon Izak
1809-1842 Bastiaan Boender
1842-1851 Frederik Gottlieb Grimm
1851-1875 Kornelis Blaak
1875-1927 Bastiaan Blaak
1927-1955 Bastiaan en Hugo Blaak
1955-1962 Hendrik de Kuyper
1962-1975 Adr. Kruidenier
1975- Maarten Hunink

Maarten Hunink liefhebbert al in molens vanaf de tijd dat hij tien jaar was. Zijn eerste echte wapenfeit was het eigenhandig bouwen van een molen, waarmee hij op windkracht kon zagen en slijpen. Later bouwde hij op zijn schuurtje in Nieuwerkerk a.d. IJssel een 4 meter hoge molen, waarmee hij een houtdraaibak aan de praat kreeg en hield. Dit juweeltje van molenbouwkunst - waarvan hier een klein fotoreportagetje - heeft de latere vakmolenaar Hunink heel wat kennis bijgebracht over de bouw van molens. Dat is hem te stade gekomen in de herbouw van de molen in Zuid-Beijerland.

Kwestie van geld

Bij dit nummer van VAN HAVER TOT GORT gaat naar elke deelnemer van ons Amb. Korenmolenaarsgilde een acceptgirokaart voor de **vaste** bijdrage die men jaarlijks verplicht is af te staan aan onze club.

De vaste bijdragen zijn sinds vorige keer niet veranderd. Dus alle leerlingen, gezellen, meesters en exploitanten betalen 75 gulden per jaar vast. Voor mensen die 60 jaar zijn of ouder is de vaste bijdrage 40 gulden. Molenaars met een dienstverband kunnen uiteraard de exploitant (werkgever) vragen om de betaling over te nemen.

Binnenkort zullen de enqueteformulieren over 1981 worden verzonden. Onze voorzitter zit op dit moment gebogen over het ontwerp van een nieuw en vereenvoudigd enqueteformulier.

Zijn de enquêteformulieren weg, dan wachten we vier weken en sturen alle embleemgerechtigde deelnemers nog een tweede accept-girokaart voor de omzet-afhankelijke bijdrage. Deze omzetafhankelijke bijdrage is **minimaal** gelijk aan de vaste bijdrage van 75 gulden (of in enkele gevallen 40 gulden!). Wij vragen u niet lang te aarzelen met het overmaken van zowel de vaste als de variabele bijdrage. We zitten er niet zó warmpjes bij, dat we ons kunnen veroorloven ook maar een enkele trage afdracht met de mantel der liefde te bedekken!

Werkgroep Keuring

Donderdag 28 januari is de werkgroep "kwaliteitskontrolle en graanaankoop" bijeen geweest. De groep bestaat uit vier man en heeft zich beraden over verschillende onderwerpen, nadat een tijdlang het werk op een laag pitje had gstaan. Binnenkort hopen we in dit blad met resultaten van het besprokene te komen.

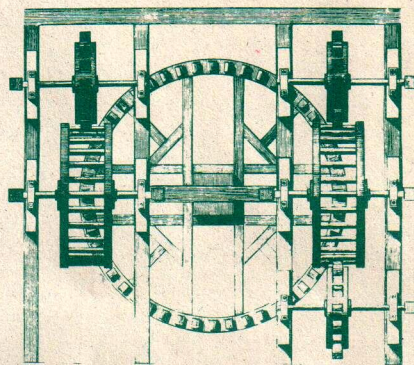
Het 'buktoewtje'

Een klein en humoristisch probleempje wil ik deze keer aan de orde stellen. We zijn het er allemaal wel over eens, dat de moderne tijd waarin wij leven ook voor de inrichting van ons bedrijf konsekwenties heeft.

Maar dat diezelfde moderne tijd ook de molenaar heeft veranderd is toch minder bekend. Met name door de grote vlucht die de medische wetenschap heeft genomen en door de veel betere voeding is de gemiddelde lengte van de Nederlanders flink toegenomen.

De in onze ogen nu kleine bedsteden, waarin vroeger volwassen mensen languit lagen, is een bekende illustratie van deze groei. Maar als in onze molen iemand komt kijken, die zo'n 1 meter 85 lang is, dan loopt hij op verschillende plaatsen vast! Waar men vroeger, rechtop lopend, wel onderdoor kon, stoot men thans zijn hoofd. In veel gevallen is afzagen niet de beste oplossing; bijvoorbeeld in het geval dat het om de pasbalk met zijn hangers gaat.

Een molenaar in Obdam past in zo'n geval de volgende oplossing toe: aan elke laaghangende voorwerp waaraan men zich zou kunnen stoten hangt hij een touwtje van veertig tot vijftig centi-

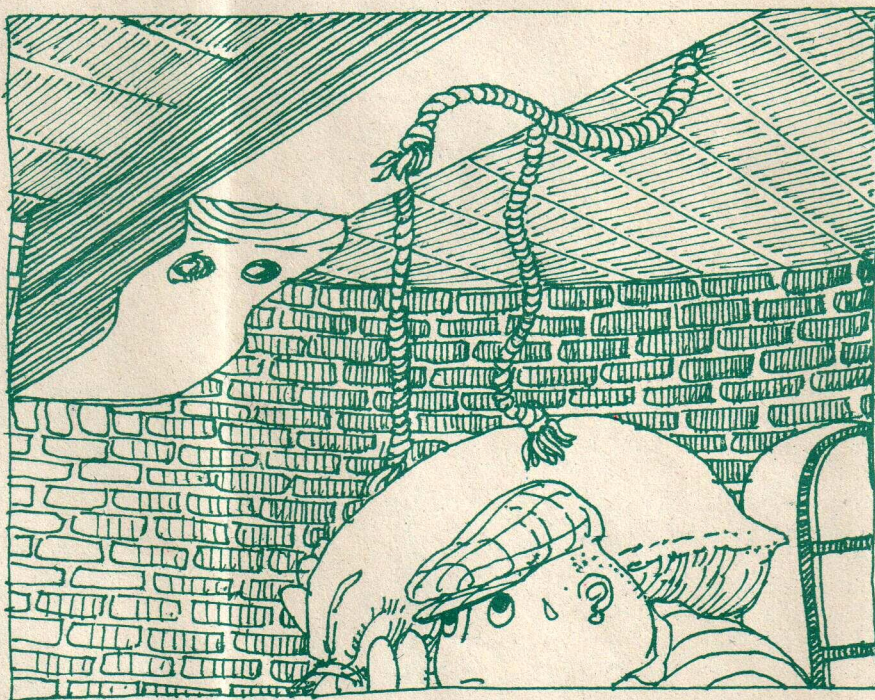

KNAP & SLIM

klein beetje naar beneden gericht. En zeker in een molen is het nodig te kijken waar je loopt. Laaghangende en -zittende molenonderdelen worden zo echter niet opgemerkt en... boem! Wanneer er nu een touwtje hangt, duikt dat touwtje ineens voor de ogen van degene, die er loopt, op. In een reflexbeweging probeert een mens het te ontwijken en stoot op die manier zijn hoofd dus niet.

Zelf hebben wij op enkele plaatsen in de molen zo'n "buktoewtje" opgehangen. Het resultaat is verbluffend: niemand stoot op die plaatsen zijn hoofd meer.

Gezien de lichaamslengte van som-

meter. Een zakkentouwtje is al voldoende.

Het is immers een menselijke eigenschap om te lopen met de ogen een

mige molenaars kunnen ze evenwel hun zolders maar beter wat hoger aanbrengen...

A. Pandse

In de familie

Wat we vorige maand over de tweede molen van E.D. Pot in het zeer hoge noorden vertelden was heel erg summier. Dat moest zo zijn door de kerstdrukke. Nu weten we wat meer en komen we terug op de ingebruikstelling van de molen "De Hoop" in Kropswolde, waarmee deze molen de 51e Groninger molen is geworden die niet alleen maar voor het mooi in het landschap staat, maar ook echt in bedrijf is. Molenaar Pot van Nieuwe Pekela ("De Zwaluw" in die plaats is aan zijn naam verbonden) heeft menig jaar rondgelopen met het plan een tweede molen voor zijn familie te verwerven. In Kropswolde liep hij uiteindelijk - maar dat was al in 1977 - tegen de molen op, die men in 1979 begon te restaureren. Na twee jaar her- en verbouwen was deze molen in de laatste maand van 1981 gereed. De ruim 60-jarige molenaar Pot gaat er zelf op beginnen; zijn zoons nemen het werk op "De Zwaluw" over.

De molen is een met riet gedekte acht-kante grondzeiler. Er liggen twee koppels stenen in. Er zijn verschillende andere mechanische werktuigen en als extraatje heeft de molen een kruiwier die motorisch kan worden aangedreven.

Twee ballotages, die eind december waren gepland, zijn wegens de winterse weersomstandigheden uitgesteld. Zo gauw de omstandigheden weer redelijk normaal zijn zullen deze ballotages worden afgewerkt.

In Zuid-Holland heeft zich een leerling-molenaar aangemeld voor ballotage als gezet.

John van Ham, laatstelijk gezet-molenaar op de molen "De Vrijheid" in Schiedam en nu de man die het molenaarswerk verricht op Arie Berkhouts vroegere molen "'t Rode Hert" in Oudorp/Alkmaar is uitgetreden als deelnemer van ons gilde.

Zoals iedereen wel weet is "'t Rode Hert" nu in het bezit van de meelfabriek Alkmaar. Het zou dus ook wel een bar gekke konstruktie zijn, wanneer een medewerker van een meelfabriek in onze ambachtelijke klub zou blijven meedraaien.

Wij wensen John vanaf deze plaats alle sukses toe in zijn nieuwe baan. En mocht er nog eens iets in zijn werksituatie veranderen, dan hebben we 'm weer graag terug binnen onze kring.

Molen wint van hoogbouw

De bouw van 54 wooneenheden voor studenten/jongeren op de hoek van de Harnjeweg en Oude Eekmolenweg in Wageningen gaat niet door, althans niet in de vorm die was voorgesteld. En het zijn vooral de protesten van molenaar Hans Dobbe - en met hem zijn molenvrienden - geweest, die de bouw van het drie woonlagen tellende pand hebben tegengehouden. Er wordt nu

wel gebouwd op de bewuste plek, vlak bij de molen "De Vlijt", maar dan een laag minder hoog. Het is een overwinning voor de molenaar geworden.

Toen de gemeente Wageningen een tijd geleden aan kwam zetten met plannen voor een hoog studentenhuis op enkele honderden meters van "De Vlijt", schrok kollega Dobbe eerst behoorlijk, maar organiseerde vervolgens het "verzet". Er waren ook nog andere bezwaren tegen de bouw ter plekke (geluidshinder, stankoverlast, grotere verkeersdrukke enz.) maar die werden al gauw veelal ongegrond verklaard.

De wethouder kon met de bezwaren van molenaar Dobbe wel meegaan al meende hij aanvankelijk, dat de molen "De Vlijt" allereerst gezien moest worden als een monument. Het was nooit de bedoeling geweest, dat de molen zou gaan werken, zei hij. En als de molenaar zich in zijn broodwinning aangetaast zag, dan kon hij toch elektrisch gaan malen?...

Maar Hans Dobbe hielp hem uit de droom. Liet duidelijk horen dat ook als de molen louter als monument in stand wordt gehouden, het laten draaien van de wieken toch een onderdeel is van het molenbehoud. En dat de beste garantie voor het behoud van de molen voor Wageningen altijd is: een werkende molen in stand houden met een molenaar erop die zijn werktuig op de kracht van de wind bedient. Maar dan moet er wél wind zijn en die moet niet weggenomen worden door hoogbouw! De molenaar kreeg uiteindelijk gelijk.

Peul vruchten

Op het verhaal over "De Jonge Hendrik" van molenaar Muda kwam een reactie van een van onze lezers.

"Met zeer veel interesse lees ik geregeld uw blad "Van Haver tot Gort". De redactie m'n compliment over de gezellige wijze waarop de verschillende berichten doorgegeven worden en de stimulering, die er uitgaat van de inhoud tot omzetverhoging.

Bijzonder viel mijn oog op de artikeltjes over de molen "De Jonge Hendrik" in Den Andel, waar ik als jongen van 18 jaar m'n eerste entree maakte bij de oude, al lang overleden, heer Muda. Zijn zoon Tiddo heeft het vak bij een ervaren molenaar, annex gortpeller - want dat was zijn vader - geleerd.

Naast molenaar en gortpeller is Tiddo Muda ook een goed koopman en hij voelde al jaren geleden aan, dat hij ook andere bij zijn vak als grutter/molenaar passende artikelen zou kunnen verkopen. Ieder seizoen verkoopt hij dan ook beduidende hoeveelheden peulvruchten particulier vanuit zijn molen, zo uit de jutezak in 5 kilo-papierenzakken. Een schep in de jutezak sluit aan bij de nostalgie, die overal veld wint.

Joh. Bakker, Groningen.

Opmerking: Als meneer Bakker op deze slimme manier probeert molenaars te winnen voor het idee peulvruchten op hun molen te gaan verkopen dan is dat ons uitstekend. Maar we nodigen hem dan wel uit daartoe een advertentie in ons blad te plaatsen.

Sekretariaat

Het sekretariaat van het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde, Postbus 3086, 3101 EB Schiedam, is elke dinsdag en donderdag tijdens kantooruren ook telefonisch te bereiken. Dat is ten kantore van de Stichting Schiedamse Molens, 010-261291. Voor bestellingen van lesschriften gelieve u echter niet te bellen. Die moet u per brief of briefkaart reserveren.

Wij en Den Uyls banenplan

Heeft het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde misschien ook nog iets te maken met het veelbesproken banenplan van minister Den Uyl?

U zult zeggen: wat een idiote vraag. Maar we stellen 'm natuurlijk niet voor niets. Als het antwoord "nee" zou zijn, stond dit hele stukje niet in VAN HAVER TOT GORT.

Het antwoord op de idiote vraag luidt dus: ja. Het Korenmolenaarsgilde heeft iets van doen met het banenplan.

Bij de Stichting MeMo - de organisatie die zich inzet voor het ondersteunen van kleinschalige, mens- en milieuvriendelijke ondernemersprojecten - is een verzoek gekomen van het ministerie van sociale zaken om een eigen bijdrage te leveren aan Den Uyl's banenplan. IJlings is daarop een nota geschreven, omdat men vond dat er om twee redenen aan de opzet moest worden meegewerkt. Allereerst is er subsidiegeld te verwerven en in de

tweede plaats maatschappelijke erkenning voor de kleinschalige manier van werken door een maatschappij, die nog steeds een beetje scheef aankijkt tegen de memo-opvattingen dat het allemaal niet zo groot en dik en duur hoeft.

In de nota worden de initiatieven van memo en van degenen die op de een of andere manier banden hebben met de organisatie met name genoemd. Ook zelfstandige kleinschalige initiatieven komen aan de orde en als punt 4 worden de "branchè overlegorganisaties" voorgedragen, waarin ook het Amb. Korenmolenaarsgilde figureert.

Als bijlage bij de nota gaat dan het verhaal, dat in de laatste memokrante gewijd is geweest aan ons molenaarsgilde. Inklusief foto van kollega Brasser in Biggekerke bezig met malen....

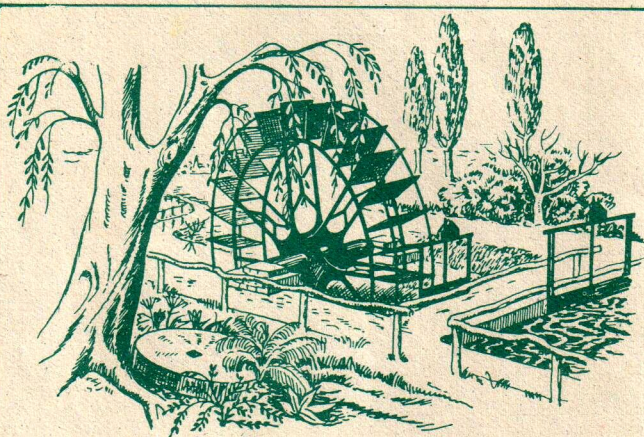
Waarmee gezegd wil zijn dat ons streven toch langs allerlei wonderlijke we-

Ouwel affiches

Onze oproep in het vorige nummer bij het sekretariaat affiches te bestellen, die het gebruik van de molenbroodouwels voor bakkersklanten verduidelijken, is kennelijk niet erg overtuigend geweest. Slechts een handjevol molenaars heeft gereageerd. Dus deze keer nog maar eens: bestel ouwelaffiches. En gebruik de ouwels. Zij vormen een garantie voor de bakkersklanten, dat hun bakker molenbrood bakt met meel dat van een echte wind- of watermolen afkomstig is.

De affiches (formaat 42 x 19 cm) zijn gratis op te vragen. De bakkers zullen er echt wel blij mee zijn.

gen op plaatsen wordt bepleit, waar dat ons alleen maar tot voordeel kan strekken. En waar we onszelf nog niet hadden gedróómd.

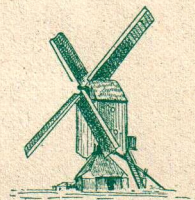

De beste rogge om goed en heerlijk roggebrood te bakken leveren wij uit voorraad af Maashees (N.Br.)

CANADA / AMERIKAANSE ROGGE

Gestort / gezakt / gereinigd.

J.P. HAVENS GRAANHANDEL N.V.
Mgr. Geurtsstraat 41,
5823 AC - MAASHEES (04782-353).

KUNSTMOLENSTENEN,
zowel voor de veevoeder- als voor de
konsumptiemaalderij, kunnen wij u
naar keuze leveren.

Ook maalstenen, speciaal geschikt om
tarwe te malen.

Daarnaast kunnen wij leveren: nieuwe
Duitse natuurstenen, de zg. "blauwe
stenen".

Prijzen en leveringskondities op aan-
vraag.

A.H. Kees
Kunstmolensteenfabriek
en Molenaarsbedrijf,
Valkenswaardseweg 3
5595 CA LEENDE
tel. 04906 - 1207